

PISA

PISA 2009 – Vrijgegeven items Digitale leesvaardigheid

Vlaamse overheid

OVERZICHT VAN DE VRIJGEGEVEN ITEMS VOOR DIGITALE GELETTERDHEID

In deze leaflet wordt een overzicht gegeven van de vrijgegeven items voor digitale geletterdheid. Er worden een aantal snapshots getoond van alle vrijgegeven items voor dit domein. Vaak geeft een weergave op papier van wat digitaal aangeboden werd een wat vertekend beeld. Op de website <http://erasq.acer.edu.au> (gebruikersnaam: public en wachtwoord: access) kan een digitale versie van de vrijgegeven items bekeken worden. Helaas kan hier enkel de Engelse (en nog een aantal andere talen) versie bekeken worden en niet de Vlaamse versie. Het geeft wel een zicht op hoe de items digitaal vorm krijgen. In wat volgt wordt voor elk item een aantal gegevens vermeld:

DE VRAAG

De vraag zoals ze weergegeven werd op computer wordt vermeld in een kader.

ANTWOORDSLEUTEL

De oorspronkelijke antwoordsleutel zoals die internationaal voorgesteld en gehanteerd wordt door de OESO staat telkens onder de vraag. Een aantal mogelijke antwoorden samen met de toe te kennen score worden in deze antwoordsleutel opgenomen. Het is ook die antwoordsleutel die gebruikt werd bij het verbeteren/scoren van de vragen. Bij een aantal opgaven wordt een antwoord dubbel gecodeerd. Een dubbele score bestaat dan uit twee cijfers waarbij het eerste cijfers aanduidt of de vraag juist of fout beantwoord werd. Het tweede cijfer reflecteert de gebruikte strategie bij het beantwoorden van de vraag. De cijfers die bij de (deel)scores aangegeven zijn, maakt het mogelijk om bepaalde type fouten of gebruikte oplossingsstrategieën verder te analyseren.

ASPECT

Er worden bij digitale leesvaardigheid zoals getest in PISA 2009 verschillende cognitieve processen of aspecten getest (zie hoofdstuk 2.2 van het bijhorende rapport 'Digitale leesvaardigheid volgens PISA 2009'). Drie aspecten zijn gelijk voor het domein leesvaardigheid en digitale leesvaardigheid namelijk 'toegang en lokaliseren', 'integreren en interpreteren' en 'reflecteren en evalueren'. Bij elke vraag wordt aangegeven welke competenties getoetst worden.

Aspecten van digitale leesvaardigheid

Toegang en lokaliseren

van informatie in een tekst

Integreren en interpreteren

van wat men leest

Reflecteren en evalueren

Afstand nemen van de tekst en relateren aan eigen ervaringen

Complex

Terugvinden, evalueren en integreren van informatie uit meerdere elektronische teksten

TEKST

Het tekstformaat van de items geeft aan op welke manier de tekst aangeboden wordt.

Tekstformaat

Doorlopende tekst

Tekst in zinnen

Niet doorlopende tekst

Tekst met oplijstingen

Gecombineerde tekst

Een combinatie van zinnen en oplijstingen

Meervoudige tekst

Tekst samengesteld uit meerdere bronnen

CONTEXT

PISA test kennis binnen realistische contexten. Die context kan meer of minder aansluiten bij de leefwereld van 15-jarigen.

Digitale leesvaardigheid contexten
Persoonlijke context
Onderwijskundige context
Beroepsmatige context
Publieke context

TYPE VRAAG

PISA gebruikt vier mogelijke typen vragen: meerkeuzevragen, complexe meerkeuze vragen, open vragen en gesloten vragen.

VAARDIGHEIDSNIVEAU

Digitale leesvaardigheid wordt onverdeeld in vier vaardigheidsniveaus. Dat zijn minder vaardigheidsniveaus in vergelijking met het domein wiskundige of wetenschappelijke geletterdheid. Er zijn minder items voor digitale leesvaardigheid en daardoor kunnen minder vaardigheidsniveaus onderscheiden worden. In de toekomst zullen extra items ontwikkeld worden.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de vaardigheden waarover een leerling op een bepaald niveau beschikt. Daarnaast wordt de score op de PISA-schaal vermeld, waarbij de gemiddelde OESO-score gelijkgeschakeld wordt met 500 punten. Hieronder worden de vier vaardigheidsniveaus voor digitale leesvaardigheid uitgeschreven waarbij niet alleen het vaardigheidsniveau, maar ook de daarmee geassocieerde gemiddelde OESO score en de vaardigheden van de leerlingen samengevat worden.

Niveau	Digitale leesvaardigheid	Gemiddelde OESO score
2	De leerlingen kunnen duidelijk gedefinieerde informatie lokaliseren en interpreteren, meestal in vertrouwde contexten. Taken op dit niveau vereisen mogelijks navigatie tussen een beperkt aantal sites. Hiernaast vereisen deze taken ook de toepassing van webgebaseerde tools zoals dropdown menu's, waar expliciete aanwijzingen voorzien worden of waar enkel conclusies op een laag niveau gevraagd worden. Taken kunnen mogelijk het integreren van informatie in verschillende formaten vereisen of het erkennen van voorbeelden die in duidelijk gedefinieerde categorieën passen.	407-479
3	De leerlingen kunnen informatie integreren, ofwel door te navigeren tussen verschillende sites om gedefinieerde doelinformatie te vinden, ofwel door eenvoudige categorieën te produceren. Wanneer evaluatie gevraagd wordt, heeft dit enkel betrekking op de informatie die onmiddellijk toegankelijk is of op een deel van de beschikbare informatie.	480 - 552
4	De leerlingen kunnen informatie uit verschillende bronnen evalueren en navigeren tussen verschillende sites met teksten in verschillende formaten. Taken op dit niveau vragen dat de lezer criteria ontwikkelt voor de evaluatie van informatie in een vertrouwde, persoonlijke of praktische context. Andere taken op dit niveau vereisen dat de lezer complexe informatie kan ontleden in overeenstemming met vooraf gedefinieerde criteria in een wetenschappelijke of technische context.	553 - 626
5 en hoger	De leerlingen kunnen ambigue informatie over onvertrouwde onderwerpen lokaliseren, analyseren en kritisch evalueren. Daarbij ontwikkelen de leerlingen eigen criteria om de tekst te evalueren. Ze moeten kunnen navigeren tussen verschillende sites zonder expliciete aanwijzingen en teksten gedetailleerd kunnen bestuderen in een brede waaier aan formaten.	>627

TABEL 1 : OVERZICHT VAN DE VRIJGEGEVEN ITEMS VOOR DIGITALE GELETTERDHEID VOLGENS ASPECT EN VAARDIGHEIDSNIVEAU

		Toegang en lokaliseren	Integreren en interpreteren	Reflecteren en evalueren	Complex
Vaardigheidsniveau digitale leesvaardigheid	5 of hoger (> 625)			657 ('Reuk' vraag 2)	
	4 (553-625)		624 ('Zoektocht naar een job' vraag 2) 572 ('Reuk' vraag 1)	558 ('Zoektocht naar een job' vraag 3)	567 ('Ik wil helpen' vraag 4)
	3 (480-552)		485 ('Reuk' vraag 3)		
	2 (407-479)	417 ('Ik wil helpen' vraag 2)	463 ('Zoektocht naar een job' vraag 1) 462 ('Ik wil helpen' vraag 3)		
	< 2 (<407)	362 ('Ik wil helpen' vraag 1)			

IK WIL HELPEN - VRAAG 1

ikwilhelpen - Maakes blog - Home - E005P24 - Internet Browser

Adres <http://www.maakesblog.com/index.html>

ikwilhelpen.org Maakes blog

Het leven begint op 16

DINSDAG 1 JANUARI

Gelukkig nieuwjaar!
 Vandaag gewoon een snel berichtje om mijn nieuwjaarsvoornemens met jullie te delen.
 Ik heb mij voorgenomen dat dit een jaar van (serieus) vrijwilligerswerk wordt.
 Ik wil een job als vrijwilliger vinden.
 Misschien weet je nog dat ik vorig jaar een paar korte vrijwilligersjobs heb gedaan, die waren fantastisch, maar dit jaar wil ik een job voor een langere periode, voor ongeveer een jaar, zodat ik echt iets kan betekenen in iemands leven.
 Ik weet al waar te beginnen; www.ikwilhelpen.org - heeft iemand anders deze site al gebruikt?

[Reacties](#)

ZONDAG 6 JANUARI

Deze middag kwam het tijdens de lunch tot een verhitte discussie, toen mijn vriend Raf mij begon uit te vragen waarom ik WERKELIJK geïnteresseerd ben in vrijwilligerswerk. Hij bleef er op hameren dat de enige manier waarop mensen vandaag de dag nog als vrijwilliger kunnen worden gerecruteerd ern bestaat hen rechtuit te vertellen

Inhoud van de site
[Home](#)
[Over](#)
[Contact](#)

Over mezelf
 Het leven begint op 16 is de persoonlijke blog van Maaïke M.
[Lees mijn volledige profiel](#)

IKWILHELPEN: Taak 1 [E005Q01]

Lees Maakes blogbericht van 1 januari. Wat zegt dit bericht over Maakes ervaring met vrijwilligerswerk?

- Ze is al jaren vrijwilliger.
- Ze wil enkel vrijwilliger zijn om bij haar vrienden te zijn.
- Ze heeft al eens wat vrijwilligerswerk gedaan, maar zou het meer willen doen.
- Ze heeft al eens geprobeerd om vrijwilligerswerk te doen, maar vindt dat het de moeite niet is.

IK WIL HELPEN VRAAG 1: SCORING

Maximale score

Code 1: C. Ze heeft al eens vrijwilligerswerk gedaan, maar zou het meer willen doen.

Geen punten

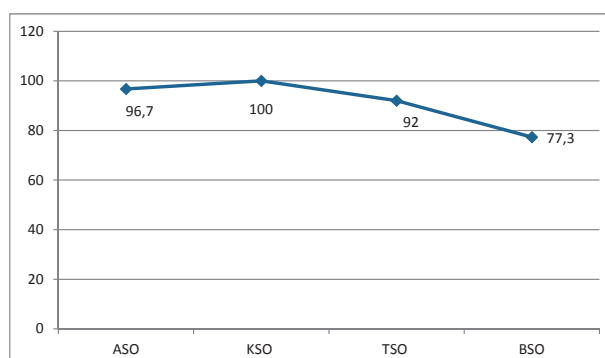
Code 0: Andere antwoorden.

Code 9: Antwoord ontbreekt.

IK WIL HELPEN VRAAG 1: BESPREKING

Aspecten	Toegang en lokaliseren
Tekstformaat	Doorlopende tekst
Context	Beroepsmatig
Type vraag	Meerkeuzevraag
Score niveau PISA	362 (onder niveau 2)

Vijftienjarigen hebben doorgaans niet veel ervaring met vrijwilligerswerk, maar het concept is vrij concreet en de tekst is toegankelijk door het eenvoudig taalgebruik. Om deze vraag correct te beantwoorden is geen navigatie noch scrollen vereist. De informatie in deze korte tekst is duidelijk, het taalgebruik direct en de vraagstelling is helder geformuleerd. Deze vraag bevindt zich dan ook op het laagste moeilijkheidsniveau. Dat toont zich ook in de resultaten voor dit item per onderwijsvorm. Het percentage correct is zowel in ASO, KSO als TSO boven de 90%. In BSO scoort 77% van de leerlingen op deze vraag.

ITEM 'IK WIL HELPEN'

'IK WIL HELPEN' – VRAAG 2

The screenshot shows a PISA assessment interface. On the left is a navigation menu with a tree structure of numbered items (1.1 to 6.4). Item 6.2 is highlighted. The main area displays a web browser window with the URL <http://www.maikesblog.com/over.html>. The browser shows a page titled "Het leven begint op 16" with a green sidebar and a main content area. The main content area has a heading "Over" and a paragraph: "Het leven begint op 16 is de persoonlijke blog van Maaïke M. Ik hou van kunst en werk aan een toekomst als webdesigner. Ik maak bijna al mijn illustraties in PhotoSet. Geef gerust je commentaar op mijn kunstwerken (of op iets anders dat bij je in de smaak valt)." To the right of the text is a yellow box with a red dotted border containing the text "Inhoud van de site" and three links: "Home", "Over", and "Contact". Below the browser window, the task instruction reads: "IKWILHELPEN: Taak 2 [E005Q02] Ga naar Maaikes 'Over'-pagina. Wat voor werk wil Maaïke doen als ze klaar is met school?" followed by four radio button options: "Fotografie.", "Webdesign.", "Bankzaken.", and "Sociaal werk."

IK WIL HELPEN VRAAG 2: SCORING

Maximale score

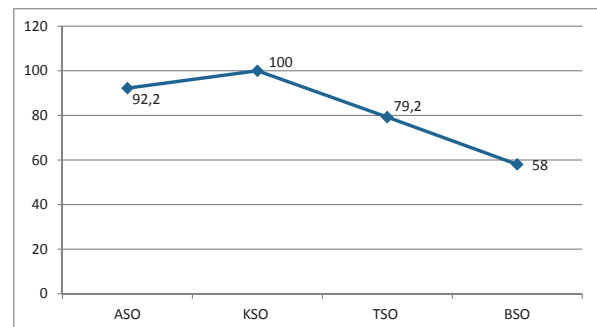
Antwoord B. Webdesign.

IK WIL HELPEN VRAAG 2: BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Toegang en lokaliseren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst
<i>Context</i>	Educatief
<i>Type vraag</i>	Meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	417 (niveau 2)

Deze vraag start bij de homepagina van de blog (zie snapshot bij vraag 1), maar in de vraag wordt gevraagd om naar een volgende pagina te gaan. In eerste instantie is het relatief eenvoudig om de juiste link te selecteren uit de vijf mogelijkheden omdat de link exact overeenkomt met de verwijzing in de opgave. Bovendien is de link op de webpagina duidelijk aangegeven. De tekst die verschijnt bij het aanklikken is erg kort en bevat wat persoonlijke achtergrondinformatie over de schrijver van de blog. Het gaat over informatie die nauw aansluit bij de leefwereld van een vijftienjarige. Er is afleidende informatie aanwezig bij de eerste keuzemogelijkheid, waarin gerefereerd

wordt naar 'PhotoSet' in de tekst. Ook de laatste optie is een plausibel antwoord omdat op de homepagina (het eerste stuk tekst dat de leerling bij deze vraag te zien krijgt) Maaikes wens om vrijwilligerswerk te lezen staat. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moet er een literaire match gevonden worden tussen een term uit de antwoordmogelijkheden en een term 'webdesigner' op de webpagina. De lengte van de tekst, het eenvoudig taalgebruik en de aanwezigheid van een exacte literaire match, maakt deze vraag relatief eenvoudig. Doordat bij deze vraag moet doorgeklikt worden is deze vraag net iets moeilijker dan vraag 1 bij 'ik wil helpen'. In vergelijking met de vorige vraag liggen de percentages correct dan ook iets lager: vooral in de onderwijsvormen TSO en BSO zien we een lager percentage correct.

ITEM 'IK WIL HELPEN'

'IK WIL HELPEN' – VRAAG 3

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'http://www.ikwilhelpen.org'. The website header includes the logo for 'ikwilhelpen.org' with the tagline 'Dé plaats voor vrijwilligerswerk.' and navigation links for 'Home', 'Nieuwste aanbiedingen', 'Hulpmiddelen', and 'Sitemap'. A main section titled 'Vrijwilligers' features a yellow banner with the text 'Op zoek naar een boeiende plaats voor vrijwilligerswerk?' and a link 'Vind nu een aanbieding'. Below the banner is a photograph of a smiling woman. On the left side, there is a text box with the heading 'Wist je dat?' and a paragraph describing the organization as a non-profit that helps hundreds of volunteers of all ages find opportunities with non-profit and social organizations.

IKWILHELPEN: Taak 3 [E005Q03]

Open de link waar Maaïke naar verwijst in haar bericht van 1 januari. Wat is de hoofdfunctie van deze website?

- Mensen aanmoedigen om producten van **ikwilhelpen** te kopen.
- Mensen aanmoedigen om geld te geven aan mensen in nood.
- Mensen uitleggen hoe je geld kan verdienen met vrijwilligerswerk.
- Mensen informatie geven over manieren waarop je als vrijwilliger aan de slag kan gaan.
- Mensen in nood vertellen waar ze hulp kunnen vinden.

IK WL HELPEN VRAAG 3: SCORING

Maximale score

Antwoord D, mensen informatie geven over manieren waarop je als vrijwilliger aan de slag kan gaan.

IK WIL HELPEN VRAAG 3: BESPREKING

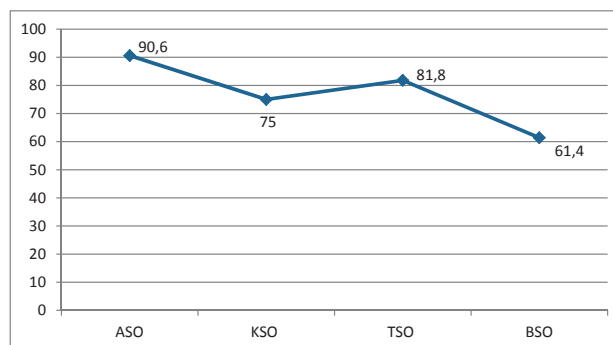
<i>Aspecten</i>	Integreren en interpreteren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst
<i>Situatie</i>	Educatief
<i>Type vraag</i>	Meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	462 (niveau 2)

Bij deze vraag moeten leerlingen de hoofdgedachte van de tekst herkennen. Om dit te doen, moeten ze eerst de tekst vinden. De instructies om deze tekst te vinden worden gegeven in de opgave, maar die instructies zijn expliciet: vier van de vijf links die aanwezig zijn op de pagina zijn afleiders, slechts één link leidt naar de blog van 1 januari. Wanneer er op de juiste link geklikt wordt, wordt de lezer niet alleen naar een nieuwe pagina geleid, maar ook naar een compleet andere website namelijk de homepage van een organisatie genaamd 'ik wil helpen' (zie afbeelding hierboven). Deze pagina opent in een nieuw tabblad wat maakt dat leerlingen gemakkelijk naar de initiële pagina kunnen terugkeren indien nodig. De inhoud van de

nieuwe website is abstracter en bevat meer termen waarmee vijftienjarigen minder vertrouwd zijn (bv. 'non-profit organisatie, '.org').

Om de vraag te kunnen beantwoorden moeten leerlingen een korte beschrijving lezen over de organisatie (links in beeld). Er is geen literaire match tussen de inhoud van de opgave en de informatie op de website. De afleiders op de pagina bevatten allemaal plausibele informatie. Deze taak is relatief eenvoudig, maar moeilijker dan vraag 2 bij 'ik wil helpen'. De moeilijkheid bevindt zich in het navigeren tussen verschillende websites, de aanwezigheid en de mate van afleidende informatie en het abstractieniveau van de aanwezige informatie.

In alle onderwijsvormen scoort meer dan de helft van de leerlingen op deze vraag. Het percentage correct ligt het hoogst in ASO.

ITEM 'IK WIL HELPEN'

'IK WIL HELPEN' – VRAAG 4

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun VM VirtualBox'. Inside, a web browser is open to the URL <http://www.ikwilhelpen.org/nieuwste-aanbiedingen/grafisch-kunstenaar>. The website header includes the logo for 'ikwilhelpen.org' with the tagline 'Dé plaats voor vrijwilligerswerk.' and navigation links for 'Nieuwste aanbiedingen', 'Hulpmiddelen', and 'Sitemap'. A purple banner reads 'Mail deze aanbieding naar een vriend!'. Below this, a section titled 'Grafisch kunstenaar' contains the text: 'Mail deze vrijwilligersaanbieding naar een vriend. Vul het formulier onderaan in (vergeet het e-mailadres van je vriend niet te vermelden!) en klik op 'Verzenden''. The form fields are: 'E-mailadres:' with the value 'maaike@pisaweb.org', 'Onderwerp:' with the value 'Bekijk deze aanbieding voor vrijwilligers!', and 'Bericht:' with the value 'Ik dacht dat deze aanbieding voor vrijwilligers wel wat voor jou zou zijn, omdat ...'. A 'Verzenden' button is at the bottom of the form. On the left side of the browser window, a vertical navigation menu shows items 1.1 through 6.4, with 6.4 highlighted. Below the browser window, the task instructions are displayed: 'IKWILHELPEN: Taak 4 (E005Q08) Lees Maaike's blog van 1 januari. Ga naar de ikwilhelpen-site en zoek een aanbieding voor Maaike. Gebruik de e-mailknop op de pagina "Details van de aanbieding" om Maaike te vertellen over deze aanbieding. Leg in de e-mail uit waarom je denkt dat de aanbieding geschikt is voor haar. Verzend daarna je e-mail door te klikken op de "Verzenden" knop.'

IK WIL HELPEN VRAAG 4: SCORING

Maximale score

Code 2: Verwijst naar een langdurige positie of naar een verschil maken door met kinderen te werken.

- Dit zou een goeie job zijn – een functie voor een langere periode en je helpt er kinderen mee.
- Dit is een job waarmee je echt een verschil kunt maken door een rolmodel te zijn.
- Deze is langdurig.

Gedeeltelijk goed

Code 1: Geeft een ontoereikend antwoord of vaag antwoord.

- Je zou veel met kinderen werken. [irrelevant, dit is geen criterium van Maaïke]
- Je zou het leuk vinden.
- Het geeft je de kans om buiten te komen.

Geen punten

Code 0: Geeft een onbegrijpelijk of onvolledig antwoord.

- De leerlingen

Code 9: Antwoord ontbreekt.

IK WIL HELPEN VRAAG 4: BESPREKING

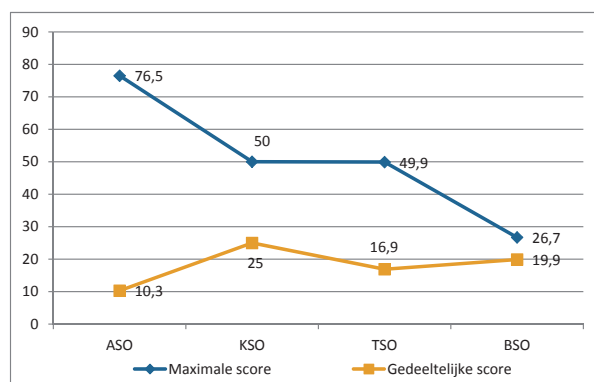
Aspecten	Complex
Tekstformaat	Meervoudige tekst
Context	Educatief
Type vraag	Open vraag
Score niveau PISA	Volledige score 567 (niveau 4); gedeeltelijke score 525 (niveau 3)

Dit is een voorbeeld van een complexe taak die de drie aspecten van lezen bevat. In deze vraag wordt gevraagd aan de leerling om een kort e-mail bericht te schrijven nadat de informatie uit verschillende teksten, zowel argumentaties (bv. 'ik wil helpen' website) als beschrijvingen (bv. 'Maaïkes blog') en transacties (bv. de e-mail) geïntegreerd wordt en over de informatie gereflecteerd wordt.

Voor deze taak is navigatie tussen verschillende pagina's noodzakelijk, waarbij er moet gescrold worden om de hele pagina te kunnen zien. De verschillende pagina's bieden verschillende mogelijkheden, elk met een aantal links waarop bijkomende informatie te vinden is. Eens de leerling uit deze veelheid aan informatie een geschikte job gekozen heeft voor Maaïke, moet de leerling een e-mail versturen naar Maaïke.

Om een maximale score te krijgen voor deze taak, moeten de leerlingen dus een reeks processen doorlopen waarbij veelvuldig navigeren noodzakelijk is om een reeks teksten te lezen. Enkele van die navigaties worden expliciet vermeld in de vraagstelling, maar de lezer moet meerdere keren beslissen wat de meest efficiënte manier is om de taak tot een goed einde te brengen. Bovendien moet de leerling de tekst interpreteren en de ideeën en informatie uit al deze teksten vergelijken.

Drie kwart van de ASO leerlingen behaalt een maximale score tegenover de helft van de KSO en TSO leerlingen. Een kwart van de BSO leerlingen krijgt een maximale score. Een vijfde van de BSO leerlingen krijgt een gedeeltelijke score voor deze vraag.

ITEM 'REUK'

'REUK' – VRAAG 1

The screenshot shows a search engine interface with the address bar displaying 'http://www.algemenezoeopdracht.com'. The search term 'reuk+geur' is entered in the search box, and the 'Zoeken' button is visible. Below the search bar, there are four search results:

- Reuk: een handleiding**
Hoe werkt de reuk? Een handleiding voor biologiestudenten ... Lopende onderzoeksprojecten...
www.biologie.liternuni.edu.be/reuk/index.html
- Reuk - De online encyclopedie**
... reuk als zintuig. Mensen en dieren gebruiken signalen ... een code reuk is een teken in de broncode van een ...
www.nl.onlineencyclopedie.org/Reuk
- Voedsel in het nieuws**
De geur van pizza kan het gedrag van mensen veranderen. Onderzoekers blijven de kracht achter ons reukzintuig aantonen ...
www.watserinhethetnieuws.com/artikels/inn.asp?id=4381
- Psychologie Nu**
Ontvang een gratis exemplaar van het tijdschrift Psychologie Nu en spaar tot 61% ... .. terwijl een citroen geur leidde tot ...
www.psychologienu.com/artikels/id=672.html

REUK: Taak 1 [E006Q02]

Ga naar de webpagina "Reuk: een handleiding". Welke van de volgende stellingen geeft het hoofdidee van deze pagina het beste weer?

- Geuren kunnen normale gedragspatronen verstoren.
- Geuren waarschuwen mensen en dieren voor gevaar.
- Het voornaamste doel van de reukzin is om dieren te helpen bij het zoeken van voedsel.
- De ontwikkeling van de reukzin gebeurt al in een vroeg stadium.
- De basisfunctie van de reukzin is herkenning.

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun xVM VirtualBox'. Inside the VM, an Internet Explorer browser window is open to the URL 'www.biologie.liternuni.edu.be/reuk/index.html'. The page content includes a navigation menu on the left with items 1.1 through 6.4, where 5.1 is selected. The main content area is titled 'REUK: EEN HANDLEIDING' and 'De rol van de reukzin'. It features a text block explaining the role of the sense of smell, accompanied by images of a dog and an elephant. Below the text, there is a question and a list of options:

REUK: Taak 1 [E006Q02]
Ga naar de webpagina "Reuk: een handleiding". Welke van de volgende stellingen geeft het hoofdidee van deze pagina het beste weer?

- Geuren kunnen normale gedragspatronen verstoren.
- Geuren waarschuwen mensen en dieren voor gevaar.
- Het voornaamste doel van de reukzin is om dieren te helpen bij het zoeken van voedsel.
- De ontwikkeling van de reukzin gebeurt al in een vroeg stadium.

REUK VRAAG 1 : SCORING

Maximale score

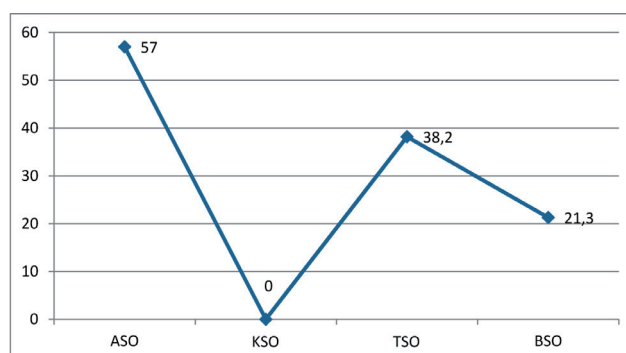
Antwoord E, de basisfunctie van de reukzin is herkenning.

REUK VRAAG 1 : BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Integreren en interpreteren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst (samengesteld uit meerdere bronnen)
<i>Context</i>	Educatief
<i>Type vraag</i>	Meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	572 (niveau 4)

Om deze ERA-vraag correct te beantwoorden, moeten de leerlingen eerst naar een tweede webpagina navigeren. De correcte link selecteren tussen de zes mogelijke opties is eenvoudig. Op de pagina 'Reuk: een handleiding' moeten de leerlingen de hoofdgedachte van de tekst identificeren. De tekst op de webpagina 'Reuk: een handleiding' onderzoekt het concept 'reuk' op een wetenschappelijke manier en maakt gebruik van specifieke termen. Hiervoor moeten leerlingen aandachtig lezen en over een degelijke woordenschat beschikken om de tekst volledig te begrijpen.

Dit item is relatief moeilijk, vooral door de lengte van de tekst, het specifieke wetenschappelijke taalgebruik en de waarschijnlijkheid van de andere antwoordmogelijkheden. De percentages correct zoals afgebeeld in onderstaande grafiek liggen dan ook lager dan voor de vorige vragen bij digitale leesvaardigheid. Opvallend is dat geen enkele KSO-leerling deze vraag correct beantwoordde. Het is belangrijk hierbij te vermelden dat de groep KSO-leerlingen een stuk kleiner is dan de groep ASO, TSO of BSO-leerlingen. De situatie waarbij 0% van de leerlingen de vraag correct beantwoordt, kan makkelijker voorkomen in kleine groepen.

ITEM 'REUK'

'REUK' – VRAAG 2

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun xVM VirtualBox'. Inside, an internet browser window is open to the website 'www.watserinhetnieuws.com/artikels/inn.asp?id=4381'. The page content is a news article titled 'VOEDSEL in het nieuws' with the main headline 'De geur van pizza kan het gedrag van mensen veranderen'. The article text states: 'Onderzoekers blijven de kracht achter ons reukzintuig aantonen. Recente studies hebben onder andere uitgewezen dat de geur van fastfoodverpakkingen of van voeding zoals pizza verkeersagressie kan veroorzaken bij automobilisten.' It further explains that smell affects behavior and mentions a study by Conrad King. A sidebar on the left contains a list of navigation buttons from 1.1 to 6.4, with 5.2 highlighted. Below the article, there is a task instruction: 'REUK: Taak 2 (E006Q05) Ga naar de webpagina "Voedsel in het nieuws". Zou deze pagina een geschikte bron zijn om naar te verwijzen in een natuurwetenschappelijke opdracht voor school over reuk? Antwoord Ja of Nee en verwijs naar de inhoud van de pagina "Voedsel in het nieuws" om een reden te geven voor je antwoord.'

REUK VRAAG 2 : SCORING

Maximale score

Code 1: Antwoordt (of impliceert) 'nee' en geeft een aanvaardbare en onderbouwde uitleg, verwijzend naar de triviale of sensationele aard van de inhoud van de website of naar de vulgarisering van het onderwerp door journalisten, of naar het feit dat de webpagina haar informatiebronnen niet expliciet aanduidt.

- Nee, deze webpagina probeert enkel de wetenschap te vulgariseren en heeft daarom zonder twijfel het originele onderzoek te sterk vereenvoudigd.
- Nee, het biedt enkel sensationeel nieuws. Kijk naar de oppervlakkige onderwerpen die in deze site aan bod komen.

- Nee, het is duidelijk afkomstig uit een populair nieuwsmagazine en niet uit een academische publicatie.
  - Nee, deze pagina bevat veel stomme links die aantonen dat het niet om een ernstige situatie gaat.
  - Nee, niet geschikt omdat ze is ingeschreven door journalisten en niet door wetenschappers.
- Antwoordt (of impliceert) 'ja' en geeft aan dat de site nuttig is als secundaire bron die leidt naar meer gereputeerde bronnen.
- Ja, het zal mij helpen om de originele onderzoeksresultaten terug te vinden.
  - Ja, ik zou deze pagina gebruiken om te kijken of ernstigere publicaties hetzelfde vertellen.

Antwoord (of impliceert) 'ja' en geeft een aanvaardbare en onderbouwde uitleg, verwijzend naar de informatiebronnen in het artikel of naar de mate van gedetailleerdheid.

- Ja, omdat het een overzicht betreft van reëel onderzoek.
- Ja, omdat er sprake is van verscheidene echt uitgevoerde studies.
- Ja, er is sprake van een studie waarvoor de onderzoeker de Nobelprijs heeft gekregen, dus moet het allemaal wel waar zijn.
- Ja, de studie wordt in detail beschreven, dus ik denk niet dat ze het zomaar zullen verzinnen hebben.

Geen punten

Code 0: Geeft een ontoereikend of vaag antwoord.

- Ja, de pagina 'Voedsel in het nieuws' was overtuigend omdat de getoonde resultaten niet beïnvloed leken en betrouwbaar klonken. [vaag]
- Ik denk niet dat deze pagina betrouwbaar is omdat er sprake is van de kracht die schuilt achter onze reukzin. [vaag]
- Ja, het is een lang artikel. Waarom zouden ze dat allemaal verzinnen?
- Nee, het zou geen grote indruk maken op mijn leraar.

Geeft blijk van een onjuist begrip van het materiaal of geeft een niet plausibel of irrelevant antwoord.

- Ja, het is een pagina van een automobilistenorganisatie en dat is wel degelijk van belang. [irrelevant]
- Ik denk dat deze pagina betrouwbaar is omdat erin wordt beschreven hoe geuren je gemoedstoestand kunnen beïnvloeden. [irrelevant]

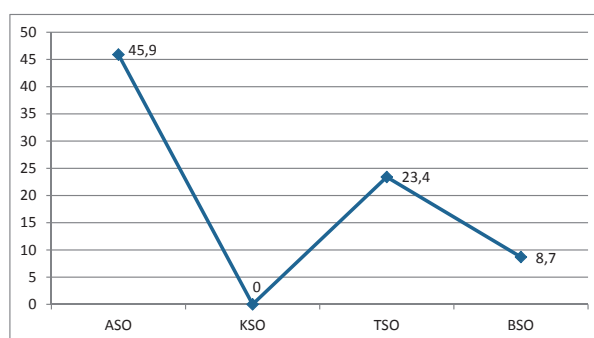
Code 9: Antwoord ontbreekt.

REUK VRAAG 2 : BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Reflecteren en evalueren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst
<i>Context</i>	Publiek
<i>Type vraag</i>	Open vraag
<i>Score niveau PISA</i>	657 (niveau 5 of hoger)

De tekst is relatief lang en er moet gescrold worden om alle tekst te kunnen lezen. Er wordt aan de leerlingen gevraagd een nieuwe link te openen. De informatie op de webpagina moet beoordeeld worden in termen van geloofwaardigheid en betrouwbaarheid. Leerlingen moeten hun eigen evaluatie maken zonder enige sturing over inhoud, stijl of andere specifieke eigenschappen van de webpagina. Bovendien wordt van de leerlingen gevraagd dat zij refereren naar de inhoud van de webpagina en hun evaluatie niet baseren op vage noties van geschiktheid. Deze taak heeft bijgevolg een hoge moeilijkheidsgraad.

Iets minder dan de helft van de ASO leerlingen beantwoordt deze vraag correct, bijna een kwart van de TSO leerlingen en slechts 9 procent van de BSO leerlingen.

'REUK' – VRAAG 3

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun xVM VirtualBox'. Inside, a web browser is open to the URL 'www.psychologienu.com/artikels/id=672.html'. The browser's address bar shows 'Teug' and 'Leids'. The page content includes a navigation menu on the left with items 1.1 through 6.4, a main article titled 'Psychologie en reuk: bevindingen', and a task question at the bottom.

Psychologie Nu

Home
 Artikel van de dag
 Zoek een therapeut
 Therapeutisch centrum
 Diagnostisch woordenboek
 Aanvullende gezondheid
 Zoek een arts

Zelftests
 Loopbaan
 Gezondheid
 IQ
 Persoonlijkheid

Abonneren

Psychologie en reuk: bevindingen

Mensen zijn eerder geneigd om anderen te helpen (bijv. oprapen van een gevallen pen) als de omgeving aangenaam ruikt, bijv. naar gebakken koekjes of gebrande koffie.

Een studie door een Japans bedrijf wees uit dat het verspreiden van lavendelgeur in een kantoor het aantal typfouten van mensen die daar werkten verminderde met 20 procent. Toen in dezelfde omgeving een jasmijngeur werd verspreid, verminderde het aantal fouten met 33 procent, terwijl een citroengeur leidde tot een terugval van maar liefst 54 procent!

Vrouwen zijn over het algemeen beter in het identificeren van geuren dan mannen. Dat geldt zelfs voor typische 'mannelijke' geuren, zoals motorolie.

Bronnen:
 Nieuwsbrief voor persoonlijkheids- en sociale psychologie
 Chemische zintuigen

REUK: Taak 3 [E006Q03]
 Er bevindt zich informatie over de geur van citroenen op de pagina's "Voedsel in het nieuws" en "Psychologie Nu". Welke stelling vat de conclusies van de twee studies over de geur van citroenen samen?

- Beide studies suggereerden dat de geur van citroenen helpt om sneller te werken.
- Beide studies suggereerden dat de meeste mensen van de geur van citroenen houden.
- Beide studies suggereerden dat de geur van citroenen helpt om je te concentreren.
- Beide studies suggereerden dat vrouwen de geur van citroenen beter waarnemen dan mannen.

REUK VRAAG 3 : SCORING

Maximale score

Antwoord C, beide studies suggereren dat de geur van citroenen helpt om je te concentreren.

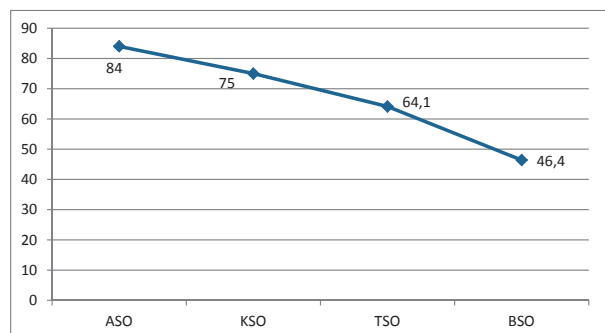
REUK VRAAG 3 : BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Integreren en interpreteren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst
<i>Context</i>	Publiek
<i>Type vraag</i>	Meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	485 (niveau 3)

Net zoals de vorige vragen bij 'reuk' kunnen de leerlingen deze vraag niet beantwoorden door enkel naar de initiële pagina te kijken. De leerlingen moeten meerdere teksten lokaliseren en lezen. Voor deze taak moeten de leerlingen informatie uit een nieuwe tekst 'Psychologie Nu' en de tekst uit de vorige vraag 'Voedsel in het nieuws' vergelijken. Omdat de teksten niet tegelijkertijd kunnen bekeken worden, belast deze taak het geheugen op een andere manier dan wanneer alle teksten tegelijk zichtbaar zijn. De pagina bevat links op het scherm in het rode vak een aantal verwijzingen/links. Dit zijn geen sterke afleiders aangezien geen enkele gebruikte

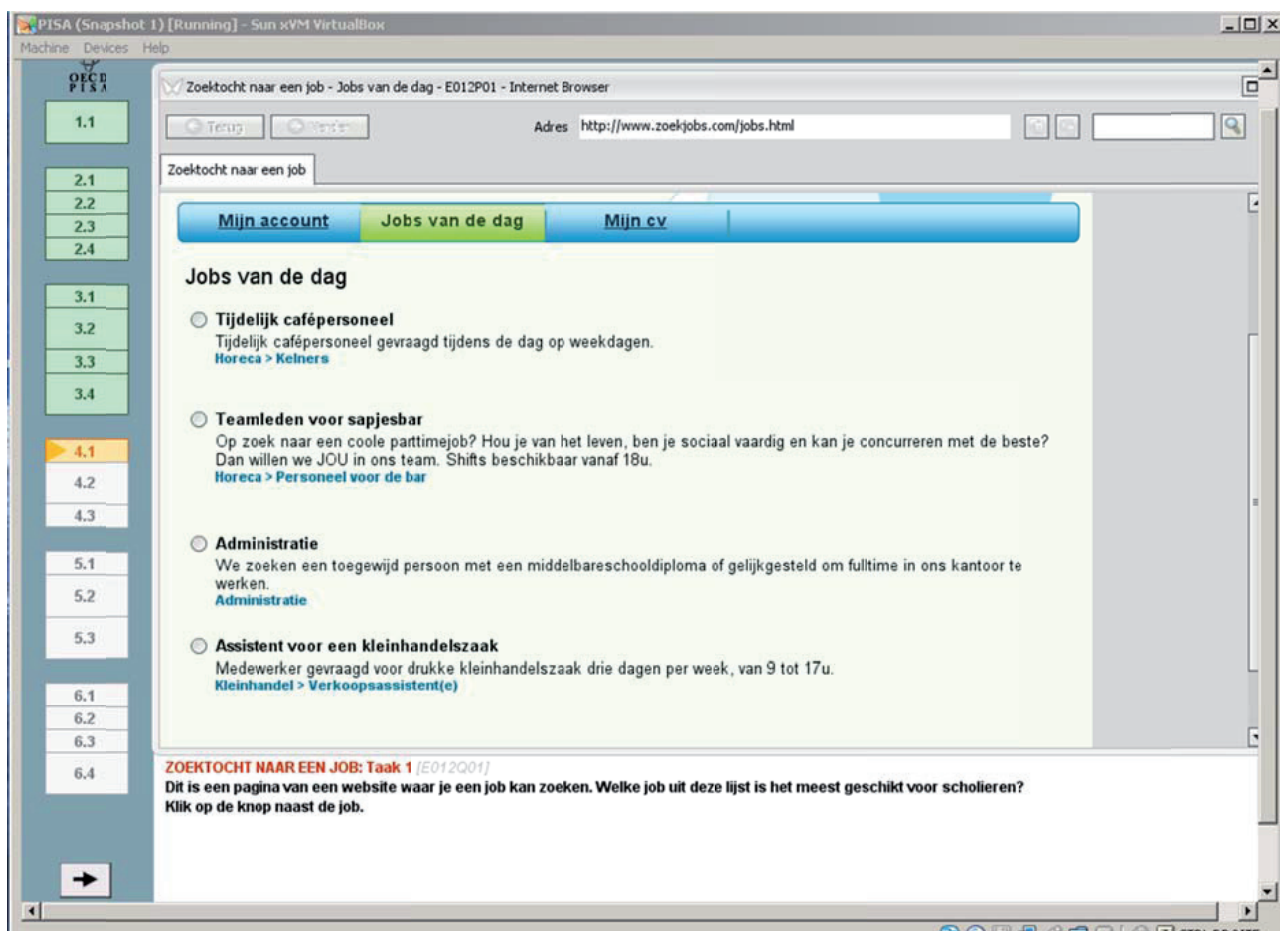
term overeenkomt met de uitdrukking of ideeën in de vraag. De leerlingen moeten op de twee pagina's op zoek gaan naar studies over citroenen. Op beide pagina's is er een exacte match te vinden. Op 'Psychologie Nu' kan die gemakkelijk teruggevonden worden in de tweede paragraaf. De term is moeilijker te vinden op 'Voedsel in het nieuws' omdat de leerlingen naar beneden moeten scrollen totdat ze de match in de voorlaatste paragraaf vinden. Eens de leerlingen de match gevonden hebben, is het relatief gemakkelijk om de term in verband te brengen met de gestelde vraag.

Vier vijfde van de ASO leerlingen geeft een goed antwoord op deze vraag tegenover drie vierde van de KSO leerlingen. Iets minder dan de helft van de BSO leerlingen geeft een juist antwoord.

ITEM 'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB'

'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB' – VRAAG 1

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun xVM VirtualBox'. Inside, an Internet Explorer browser window is open to the URL 'http://www.zoekjobs.com/jobs.html'. The browser title is 'Zoektocht naar een job - Jobs van de dag - E012P01 - Internet Browser'. The page content includes a navigation bar with 'Mijn account', 'Jobs van de dag', and 'Mijn cv'. Below this is a section titled 'Jobs van de dag' with four job listings:

- Tijdelijk cafépersoneel**
Tijdelijk cafépersoneel gevraagd tijdens de dag op weekdagen.
[Horeca > Kelners](#)
- Teamleden voor sapjesbar**
Op zoek naar een coole parttimejob? Hou je van het leven, ben je sociaal vaardig en kan je concurreren met de beste? Dan willen we JOU in ons team. Shifts beschikbaar vanaf 18u.
[Horeca > Personeel voor de bar](#)
- Administratie**
We zoeken een toegewijd persoon met een middelbareschooldiploma of gelijkgesteld om fulltime in ons kantoor te werken.
[Administratie](#)
- Assistent voor een kleinhandelszaak**
Medewerker gevraagd voor drukke kleinhandelszaak drie dagen per week, van 9 tot 17u.
[Kleinhandel > Verkoopsassistent\(e\)](#)

At the bottom of the browser window, there is a task instruction: 'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB: Taak 1 [E012P01] Dit is een pagina van een website waar je een job kan zoeken. Welke job uit deze lijst is het meest geschikt voor scholieren? Klik op de knop naast de job.'

On the left side of the virtual machine window, there is a vertical navigation menu with buttons labeled 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1 (highlighted with an orange arrow), 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, and 6.4. At the bottom of this menu is a right-pointing arrow button.

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 1 : SCORING

Maximale score

Antwoord B, teamleden voor sapjesbar.

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 1 : BESPREKING

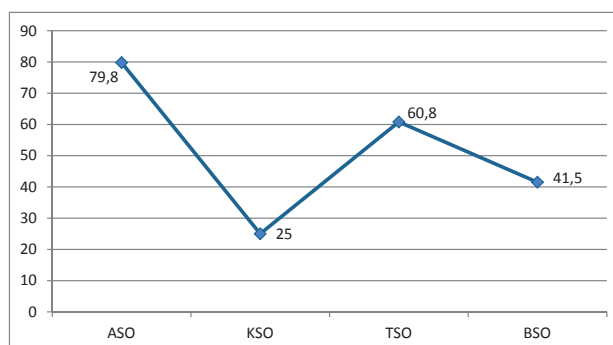
<i>Aspecten</i>	Reflecteren en evalueren
<i>Tekstformaat</i>	Niet continue tekst
<i>Context</i>	Beroepsmatig
<i>Type vraag</i>	Meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	463 (niveau 2)

De website die de leerlingen bij deze vraag te zien krijgen, geeft een overzicht met vier beschikbare jobs. Door te scrollen of door rechtsboven te klikken op de 'maximaliseren'-knop ( ) kunnen de leerlingen de volledig lijst te zien krijgen. Het gaat om een korte tekst in een eenvoudige taal waarmee vijftienjarigen vertrouwd zijn, zelfs al hebben ze geen ervaring met tewerkstelling of met het zoeken van een job.

Om te bepalen welke job het meest geschikt is voor leerlingen moet de lezer de aanwijzingen over wanneer (bv. welke dagen of welke uren) de werkkraft verwacht wordt te werken, gebruiken.

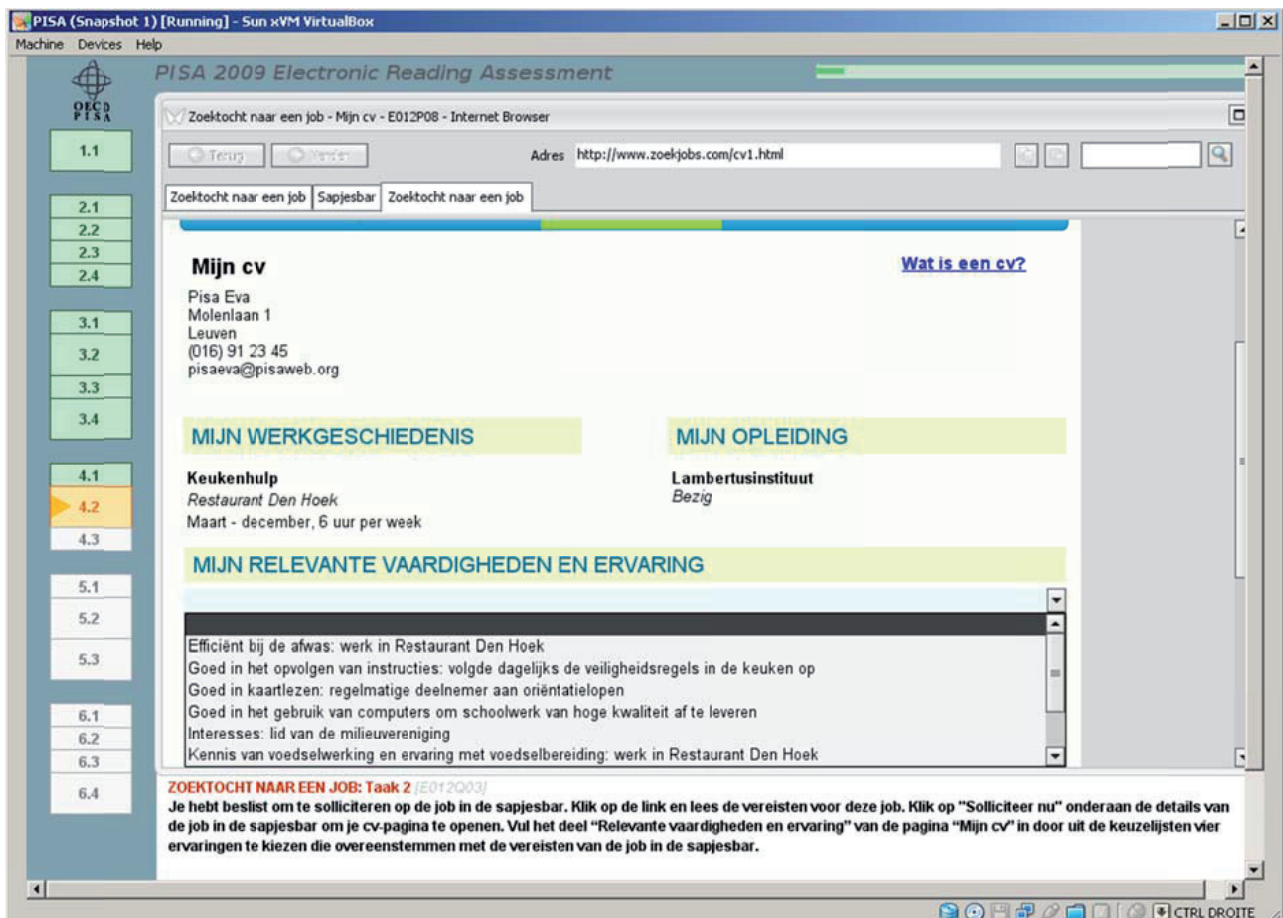
Leerlingen kunnen niet werken op momenten ze verondersteld worden naar school te gaan. Om de nodige informatie te vinden, moet er niet doorgeklikt worden op de links. Voor een voorbeeld van wat de leerling te zien krijgt als er doorgeklikt wordt, verwijzen we naar de snapshot bij vraag 2 hieronder. Het feit dat er niet moet doorgeklikt worden en het feit dat de tekst relatief eenvoudig is, draagt bij tot de lage moeilijkheidsgraad van deze vraag.

Vooraf leerlingen uit het ASO en TSO beantwoorden deze vraag goed. De percentages leerlingen uit KSO en BSO die correct antwoorden op deze vraag liggen een stuk lager, zoals te zien in onderstaande grafiek.

ITEM 'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB'

'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB' – VRAAG 2

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 2 : SCORING

Maximale score

Selecteert de volgende vier ervaringen (in gelijk welke volgorde):

- Efficiënt bij de afwas: werk in Restaurant Den Hoek
- Goed in het opvolgen van instructies: volgde dagelijks de veiligheidsregels in de keuken op
- Kennis van voedselverwerking en ervaring met voedselbereiding: werk in restaurant Den Hoek
- Werkt goed in team: won de 2007 sport teamspeler prijs

Gedeeltelijke score

Selecteert drie van de volgende vier ervaringen (in gelijk welke volgorde):

- Efficiënt bij de afwas: werk in Restaurant Den Hoek
- Goed in het opvolgen van instructies: volgde dagelijks de veiligheidsregels in de keuken op
- Kennis van voedselverwerking en ervaring met voedselbereiding: werk in restaurant Den Hoek
- Werkt goed in team: won de 2007 sport teamspeler prijs

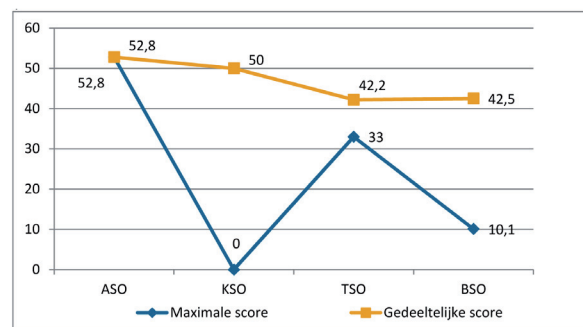
ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 2 : BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Integreren en interpreteren
<i>Tekstformaat</i>	Meervoudige tekst
<i>Context</i>	Beroepsmatig
<i>Type vraag</i>	Complexe meerkeuzevraag
<i>Score niveau PISA</i>	Maximale score 624 (niveau 4); gedeeltelijke score (niveau 2)

Bij deze vraag moeten de leerlingen een jobaanbieding openen, zich inbeelden dat ze solliciteren voor deze job en dan beslissen welke vaardigheden en ervaringen uit de lijst relevant zijn voor de job beschreven in de aanbieding. De studenten moeten geen CV schrijven of moeten geen ervaring hebben met solliciteren aangezien alle informatie gegeven wordt in de tekst.

Bij deze vraag is relatief complexe navigatie nodig: de leerlingen moeten verschillende pagina's openen en verschillende stukken informatie op twee pagina's vergelijken. In de vraag worden expliciete instructies gegeven over de navigatie. Om alle opties in de keuzelijst te zien, moeten leerlingen scrollen door te klikken op de pijltjes onder 'Mijn relevante vaardigheden en ervaring'. Bij het navigeren kunnen een aantal irrelevante links aangeklikt worden, maar die bevinden zich onderaan de pagina en zijn dus niet prominent aanwezig.

Omdat de navigatie voor deze taak bestaat uit verschillende stappen in combinatie met vergelijken van informatie op twee pagina's en een keuze maken uit een keuzelijst, is deze taak relatief complex. Hoewel de leerling met gezond verstand al een heel eind op weg raakt bij de keuze uit de keuzelijst, kan alleen de referentie in de jobaanbieding van de sapjesbar de aard van de jobvereisten bevestigen. Een gedeeltelijke score is gemakkelijk verdiend door één juiste optie aan te klikken. Een maximale score wordt pas verdiend als de leerling vier relevante opties aanklikt. De vierde optie die relevant is voor de jobaanbieding, staat onderaan de keuzelijst. Op het eerste zicht lijkt 'Won de 2007 sport teamspeler prijs' niet direct relevant voor een job in een sapjesbar. Deze vaardigheid sluit echter wel aan bij de jobvereiste 'meewerkt in een groep'. Deze gevolgtrekking in combinatie met de navigatie en de keuzelijsten maken het relatief moeilijk om een maximale score te verdienen voor deze vraag. Dit wordt dan ook gereflecteerd in de percentages correct zoals hieronder weergegeven in de grafiek.

ITEM 'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB'

'ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB' – VRAAG 3

The screenshot shows a virtual machine window titled 'PISA (Snapshot 1) [Running] - Sun xVM VirtualBox'. Inside, an Internet Explorer browser window is open to the URL 'http://www.zoekjobs.com/sapjesbar.html'. The browser displays a job advertisement for 'sapjesbar'. The advertisement text is as follows:

sapjesbar

Wij hebben momenteel vacatures beschikbaar voor teamleden in een van onze meest dynamische en levendige winkels. Soortgelijke ervaring in kleinhandel of horeca krijgt voorkeur maar is niet vereist. Een passie voor uitmunten in klantgerichtheid is vanzelfsprekend!

We zijn op zoek naar iemand die:

- de richtlijnen van het management volgt
- meewerkt in een groep
- de voortdurende rommel zal aanpakken
- fruit kan persen en sapjes kan maken!

Je moet beschikbaar zijn om elke week in dezelfde twee shifts te werken. Beschikbare shifts:

- Maandag 18 - 21u
- Dinsdag 19 - 21u
- Woensdag 18 - 20u
- Donderdag 18 - 20u
- Vrijdag 19 - 21u

Let wel: Aangenomen kandidaten mogen maximaal twee shifts per week werken.

Dus, als je HOPEN ENERGIE hebt, een UITSTEKENDE DIENST AAN DE KLANTEN kunt leveren en PLEZIER wilt maken terwijl je wat extra geld

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB: Taak 3 [E012005]
"Let wel: Aangenomen kandidaten mogen maximaal twee shifts per week werken."
Waarom denk je dat de werkgever deze regel opgesteld heeft?

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 3 : SCORING

Maximale score

Code 1: Verwijst (expliciet of impliciet) naar een voordeel of bescherming voor de werkgever OF de werknemer. Moet consistent zijn met de bepaling om niet meer dan twee shifts te werken en met werken van een vaste set van twee shifts. Mag verwijzen naar de flexibiliteit, betrouwbaarheid en effectiviteit van het personeel of naar de bekommernissen van de werkgever over het welzijn van de werknemers.

- Het is veiliger op die manier omdat de zaak toch goed kan blijven draaien als er iemand enkele weken afwezig is.

- Studenten hebben vaak andere prioriteiten op die tijdstippen. ['Die tijdstippen' verwijst naar de shifts in de advertentie. Impliceert een voordeel voor de werknemer.]
- Het is onwaarschijnlijk dat studenten meer dan 2 shifts per week kunnen doen.
- Ze zeggen dit in het begin voor het geval dat je niet echt goed bent.
- Ze willen veel verschillende mensen die daar werken.
- Ze willen veel gelukkige gezichten.
- Ze willen niet dat je moe wordt.
- Omdat het een lastige job is, en zij niet willen dat je het beu raakt en opstapt.

- Omdat ze veel personeel willen voor het geval er iemand opstapt of ziek wordt.
- Omdat de chaos in de sapjesbar teveel is voor iemand die vaker dan twee keer per week komt werken.
- Omdat de beste werklui mensen zijn met andere interesses/hobby's dan de job, en zij willen dat je blijft doen wat je graag doet.
- Omdat studenten en andere mensen die misschien studeren of er andere jobs op nahouden toch af en toe kunnen werken, maar niet de beperkingen hebben van dagelijks een volledige dag werken.

Geen punten

Code 0: Verwijst naar twee shifts als een minimum-, veeleer dan een maximumvereiste.

- De werkgever heeft deze regel gemaakt omdat, als de werknemer slechts één shift zou werken, ze niet zo gemakkelijk vertrouwd zouden raken met het werk en minder efficiënt zouden zijn in de job. [Heeft niets te maken met de idee van maximum twee shifts.]

Geeft een ontoereikend of vaag antwoord.

- Het is veiliger op die manier. [vaag]

Toont een onjuist begrip van het materiaal of geeft een niet plausibel of irrelevant antwoord.

- De werkgever heeft wellicht deze regel gemaakt zodat de werknemers gelijke shifts kunnen hebben. [Onjuist begrip. De tekst impliceert niet dat alle werknemers een gelijk aantal shift zouden moeten hebben.]
- Zodat je niet te veel geld zou verdienen. [Onwaarschijnlijk]
- Zodat ze geen overuren zouden doen. [Onwaarschijnlijk]

- Zodat je elke week op verschillende dagen kunt werken, wat flexibeler is. [Onjuist begrip]

Code 9: Antwoord ontbreekt.

ZOEKTOCHT NAAR EEN JOB VRAAG 3 : BESPREKING

<i>Aspecten</i>	Reflecteren en evalueren
<i>Tekstformaat</i>	Gemengde tekst
<i>Context</i>	Beroepsmatig
<i>Type vraag</i>	Open antwoord
<i>Score niveau PISA</i>	558 (niveau 4)

Bij deze vraag moet de leerling niets meer doen dan naar beneden scrollen op de geopende pagina om de zin (nl. dat leerlingen niet meer dan twee shifts mogen werken in een week) te zien waarnaar gerefereerd wordt in de instructies. De leerlingen moeten zowel hun kennis van de wereld, als de ideeën in de advertentie gebruiken om te begrijpen waarom een dergelijke beperking vooropgesteld wordt. Ze scoren voor deze vraag als ze zowel het standpunt van de werkgever als het standpunt van de werknemer beschouwen, dit bepaalt deels de relatieve moeilijkheid van deze vraag.

Opvallend is dat drie kwart van de TSO leerlingen een correct antwoord geven op deze vraag. Dit in tegenstelling tot 60% van de ASO leerlingen. Minder dan de helft van de KSO en BSO leerlingen beantwoorden deze vraag correct.

